

Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
Nijverheidsstraat 26-38
1040 Brussel
Tel.: 02/289.76.11
Fax: 02/289.76.09

COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS

BESLUIT

(Z)111124-CDC-1109/1

tot vaststelling van

Voorlopige methoden voor het berekenen en vastleggen van de tarifaire voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot het elektriciteitsnetwerk met een transmissiefunctie

bedoeld in artikel 37, lid 6, a), juncto artikel 37, lid 1, a), juncto artikel 37, lid 10, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG

24 november 2011

INHOUD

PREAMBULE.....	3
II. DEFINITIES EN TOEPASSINGSGEBIED	7
III. ALGEMENE TARIEFSTRUCTUUR.....	14
IV. HET DOOR DE TARIEVEN TE DEKKEN TOTAAL INKOMEN.....	21
IV.1. De billijke marge en afschrijvingen	21
IV.1.1. Het gereguleerd actief	22
IV.1.2. Het rendementspercentage	24
IV.2. Kosten.....	26
IV.3. Meerwaarde	29
V. PROCEDURE INZAKE GOEDKEURING VAN DE TARIEVEN EN HET TOTAAL INKOMEN	30
VI. PROCEDURE INZAKE CONTROLE OP DE TOEPASSING VAN DE TARIEVEN	34
VII. BOEKHOUDKUNDIGE VERPLICHTINGEN.....	38
VIII. OVERGANGSBEPALINGEN.....	40
IX. DIVERSE BEPALINGEN.....	41

PREAMBULE

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) stelt hierna haar voorlopige methoden vast met betrekking tot het berekenen en vastleggen van de tarifaire voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot het elektriciteitsnetwerk met een transmissiefunctie bedoeld in artikel 37, lid 6, a), van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (hierna: Richtlijn 2009/72/EG).

De omzettingstermijn van Richtlijn 2009/72/EG is op 3 maart 2011 verstreken¹. Tot nu toe heeft de Belgische Staat deze richtlijn niet omgezet. Dit houdt evenwel niet in dat de bestaande regelgeving, die niet in overeenstemming is met deze richtlijn, zonder meer kan worden toegepast.

Op grond van artikel 35, lid 1, van Richtlijn 2009/72/EG dient iedere lidstaat één enkele nationale regulerende instantie op nationaal niveau aan te wijzen. In België is de CREG de nationale regulerende instantie op grond van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

Als eerste taak van de regulerende instantie bepaalt artikel 37, lid 1, van Richtlijn 2009/72/EG: “vaststellen of goedkeuren, volgens transparante criteria, van transmissie- of distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor”.

Conform artikel 37, lid 6, van Richtlijn 2009/72/EG is de vaststelling van de tarifaire methode, een minimale en exclusieve bevoegdheid van de regulator. De mogelijkheid die onder de tweede richtlijn bestond om een tarifaire methode uitgaande van de regulator, aan een ander orgaan van de lidstaat voor te leggen, teneinde het in een formeel besluit op te nemen, is

---

¹ Artikel 49 Richtlijn 2009/72/EG.

onder de derde richtlijn niet meer mogelijk². In België is het dus niet langer mogelijk dat van de CREG verlangd wordt een tarifaire methode aan de Koning voor te leggen, teneinde deze in de vorm van een Koninklijk Besluit te bekrachtigen.

De vigerende tarifaire bepalingen (met name de artikelen 12, 12ter, 12quater, 12quinquies, 12sexies, 12septies en 12novies van de Elektriciteitswet³, alsook het Tarievenbesluit van 8 juni 2007⁴) zijn dan ook – zeker sinds het einde van de omzettingstermijn op 3 maart 2011 – in strijd gekomen met Richtlijn 2009/72/EG, in de mate dat deze de tarifaire methode bepalen.

Als gevolg van het principe van de voorrang van het Unierecht, heeft elke overheidsinstantie de plicht om nationale bepalingen die ermee strijdig zijn, buiten toepassing te laten⁵.

---

² Zie het gebrek aan equivalent, na art. 37, lid 6, van Richtlijn 2009/72/EG, van een bepaling zoals art. 23, lid 3, van Richtlijn 2003/54/EG, alsook (a contrario) art. 37, lid 2, van Richtlijn 2009/72/EG. Zie verder de interpretatieve nota van de Europese commissie dd. 22 januari 2010 “The regulatory authorities », blz. 12-14 « *Articles 37 of the Electricity Directive and 41 of the Gas Directive are the key Articles that provide for the duties of the NRA. [...] Some of the duties are to be fulfilled solely by the NRA (core duty); other duties can be carried out by other authorities [...] These core duties include: duties in relation to tariffs for access to transmission and distribution networks [...] Under Article 37(6)-(7) of the Electricity Directive and Article 41(6)-(7) of the Gas Directive, the NRA must be responsible for fixing or approving sufficiently in advance of their entry into force at least the methodologies used to calculate or establish the terms and conditions for connection and access to national networks, provision of balancing services and access to cross-border infrastructures. [...] Under the second Electricity and Gas Directives, it was possible for the NRA to submit the tariff or the methodology for formal approval to the relevant body of the Member State and for the relevant body to approve or reject the draft NRA decision. This is contrary to the provisions of the new Electricity and Gas Directives, which unequivocally establish that the NRA must be able to take decisions autonomously and that its decisions are directly binding*”.

(vrije vertaling : “De Artikelen 37 van de Elektriciteitsrichtlijn en 41 van de Gasrichtlijn zijn de kernartikelen waarin de bevoegdheden van de NRI bepaald zijn. [...] Sommige van de bevoegdheden dienen enkel door de NRI te worden vervuld (kernverplichting), terwijl andere bevoegdheden door andere overheden kunnen worden uitgeoefend [...] Deze kernbevoegdheden omvatten bevoegdheden die betrekking hebben op de tarieven voor toegang tot transmissie- en distributienetten [...] Krachtens Artikel 37(6)-(7) van de Elektriciteitsrichtlijn en Artikel 41(6)-(7) van de Gasrichtlijn moet de NRI bevoegd zijn, voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake de aansluiting op en toegang tot de nationale netten, het leveren van evenwichtsdiensten en toegang tot grensoverschrijdende infrastructuur. [...] Onder de tweede Elektriciteits- en Gasrichtlijnen was het voor de NRI mogelijk het tarief of de methode inzake formele goedkeuring over te maken aan de relevante instantie van de lidstaat en was het voor de relevante instantie mogelijk om de ontwerpbeslissing van de NRI goed te keuren of te verwerpen. Dit druist in tegen de bepalingen van de nieuwe Elektriciteits- en Gasrichtlijnen, die ondubbelzinnig bepalen dat de NRI in staat moet zijn autonoom beslissingen te nemen en dat haar beslissingen rechtstreeks bindend zijn”).

³ Wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

⁴ Koninklijk besluit van 8 juni 2007 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerder van het nationaal transmissienet.

⁵ H.v.J. 103/88 van 22 juni 1989, *Fratelli Costanzo*, nr. 33.

De niet-toepasselijkheid van een nationale bepaling bestaat niet alleen wanneer die bepaling inhoudelijk onverenigbaar is met een regel van het Unierecht, maar kan eveneens volgen uit het feit dat de bepaling in strijd met een door het Unierecht opgelegde procedure tot stand is gekomen⁶. De strijdigheid met een richtlijn kan een overheidsinstantie er toe verplichten om nationale proces- of bevoegdheidsregels buiten toepassing te laten (die afbreuk doen aan de bescherming van de in de richtlijn vervatte rechten)⁷.

Gelet op het voorgaande mag de CREG de tarifaire methode, zoals bepaald in de artikelen 12, 12ter, 12quater, 12quinquies, 12sexies, 12septies en 12novies van de Elektriciteitswet⁶ alsook in het Tarievenbesluit van 8 juni 2007, sinds 3 maart 2011 niet langer zo maar toepassen.

Het Grondwettelijk Hof heeft in de parallelle materie van de distributienetten voor elektriciteit geoordeeld dat het bekrachtigde Tarievenbesluit van 2 september 2008⁸ in strijd is met artikel 37, lid 6, a), van Richtlijn 2009/72/EG, en dat ingevolge die bepaling het niet langer mogelijk is dat de Koning, op voorstel van de CREG, de distributietarieven [lees *mutadis mutandis*: transmissienettarieven] vastlegt, aangezien die bevoegdheid thans exclusief aan de CREG toekomt⁹.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft trouwens betreffende een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen”, het volgende advies gegeven¹⁰:

“Overigens wordt bij artikel 37, lid 10, van richtlijn 2009/72/EG aan de regulerende instantie de mogelijkheid geboden om de transmissie- en distributietarieven en de berekeningswijzen hiervan voorlopig vast te stellen of goed te keuren en een besluit te nemen over passende compensatiemaatregelen indien de definitieve transmissie- en distributietarieven of berekeningswijzen afwijken van deze voorlopige tarieven of berekeningswijzen. De stellers van het ontwerp kunnen overeenkomstig deze

---

⁶ K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, *Europees recht*, Antwerpen, Intersentia, 2011, blz. 520 ; H.v.J. C-194/94 van 30 april 1996, *C.I.A.*

⁷ Zie bv. H.v.J. C-118/00 van 28 juni 2001, *Larsy*, nr. 50-53.

⁸ Koninklijk besluit van 2 september 2008 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerders van distributienetten voor elektriciteit.

⁹ Zie Grondwettelijk Hof, arrest nr. 97/2011 van 31 mei 2011, randnr. B.9.5.

¹⁰ Advies 49.570/3 van 31 mei 2011, randnr. 38.1.

bepaling voorzien in de mogelijkheid voor de CREG om de bepalingen van de twee op te heffen koninklijke besluiten verder toe te passen, in afwachting van een nieuwe, door de CREG vast te stellen regeling. Het gegeven dat er door de opheffing van de twee aangehaalde koninklijke besluiten een juridisch vacuüm ontstaat, neemt immers niet weg dat het sinds het verstrijken van de uiterste omzettingsdatum van richtlijn 2009/72/EG aan de CREG is om dit vacuüm op te vullen en om zelf de nodige voorlopige maatregelen vast te stellen indien het vaststellen van de tarieven vertraging oploopt, hetzij door te beslissen om (bepaalde aspecten van) de oude tariefmethodologie te handhaven, hetzij door meteen te voorzien in een tijdelijke regeling of in een overgangsregeling, in afwachting van een definitieve door haar vast te stellen regeling.”

Daarnaast heeft ook het Hof van Beroep te Brussel meermaals geoordeeld dat het Unierecht zich ertegen verzet dat de regulerende instantie ertoe gehouden zou zijn, in de uitoefening van haar bevoegdheden, zich te schikken naar de normen en beslissingen van andere overheden¹¹.

Gelet op het ontbreken van een tijdige en richtlijnconforme omzetting in België beoogt de CREG met onderhavige voorlopige tarifaire methoden uitvoering te geven aan haar europeesrechterlijk opgedragen taak.

Tot slot geven onderhavige voorlopige tarifaire methoden tevens uitvoering aan de aanbeveling van de Europese Commissie van 7 juni 2011, bekrachtigd door de Europese Raad op 24 juni 2011, dat België in de periode 2011-2012 actie onderneemt om: “maatregelen te nemen om de concurrentie op de elektriciteits- en de gasmarkt te bevorderen door de doeltreffendheid van de sectorale regulerende en mededingingsautoriteiten verder te verhogen.”¹²

Onderhavige voorlopige tarifaire methoden werden – na openbare consultatie over een Ontwerp van tarifaire methode – door het directiecomité van de CREG goedgekeurd tijdens zijn vergadering van 24 november 2011.

---

¹¹ Zie Hof van Beroep Brussel, arrest Ville de Wavre, van 15 juni 2011, 2008/AR/1033, 2008/AR/1936, 2008/AR/2649, § 35 *in fine* en arrest Tecteo, van 29 juni 2011, 2008/AR/147, 2008/AR/935, § 40 *in fine*: “les prescrits de droit communautaire en matière de fixation des méthodes de calcul des tarifs de distribution d’électricité et de gaz ou des tarifs de ces services s’opposent à ce que le régulateur soit contraint, dans l’exercice de ses fonctions, à s’aligner sur les normes et décisions d’autres autorités.”

¹² SEC(2011) 802 definitief

I. DEFINITIES EN TOEPASSINGSGBIED

Art 1.

Voor de toepassing van deze voorlopige tarifaire methoden zijn de definities in artikel 2 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt van toepassing.

Art 2.

Tevens zijn de volgende definities van toepassing:

- 1° « wet » : de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt;
- 2° « commissie » : de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas aangewezen in toepassing van artikel 35, lid 1, van Richtlijn 2009/72/EG;
- 3° « rapporteringsmodel » : het geheel van documenten, tabellen en gegevens;
- 4° « netwerk met een transmissiefunctie » : het transmissienet enerzijds en de distributienetten of de lokale of regionale transmissienetten met een spanningsniveau tussen 30kV en 70kV die hoofdzakelijk dienen voor het vervoer van elektriciteit voor niet-huishoudelijke afnemers en andere netten in België alsook de wisselwerking tussen installaties voor productie van elektriciteit en tussen elektrische netten met een transmissiefunctie anderzijds;
- 5° « infrastructuurdeel » : elk deel van een net dat overeenstemt met één van de volgende spanningsniveaus:
  - a) het netwerk met een nominale spanning van 380/220/150 kV;
  - b) de transformatoren waarvan de uitgang een nominale spanning heeft van 70/36/30 kV;
  - c) het netwerk met een nominale spanning van 70/36/30 kV;
  - d) de transformatoren waarvan de uitgang op middenspanning werkt en de accessoria ervan die deel uitmaken van de infrastructuur vereist voor de uitvoering van de wettelijke en reglementaire taken van de netbeheerder.
- 6° « klantengroep » : elke groep van netgebruikers die elektriciteit uitwisselen (injecteren en/of afnemen) en/of vermogen behoeven via één van de onder 5° bedoelde

infrastructuurdelen, met dien verstande dat een netgebruiker die meer dan één infrastructuurdeel behoeft, tot de verschillende betrokken klantengroepen behoort;

7° « overige klanten » : de groep van marktpartijen die gebruik maken van één of meerdere diensten van de netbeheerder en die niet behoren tot één van de klantengroepen gedefinieerd onder 6°;

8° « gesloten industrieel net » : een net binnen een geografisch afgebakende industriële, commerciële locatie of een locatie met gedeelde diensten dat in de eerste plaats bestemd is om eindafnemers te bedienen die op deze site zijn gevestigd, dat enkel occasioneel huishoudelijke afnemers van elektriciteit voorziet en waarin :

a) om specifieke technische en veiligheidsredenen, de werking of het productieproces van de gebruikers van dit net is geïntegreerd; of

b) de elektriciteit in hoofdzaak aan de eigenaar of de beheerder van het gesloten industriële net of aan de daarmee verwante bedrijven wordt geleverd;

9° « dienst » : een geheel van werkzaamheden die ten behoeve van een netgebruiker verricht worden tegen een bepaald gereguleerd tarief;

10° « directe kosten » : de kosten waarvoor bij de toerekening een direct verband kan gelegd worden met een dienst van de netbeheerder;

11° « indirecte kosten » : de kosten waarvoor bij de toerekening geen direct verband kan gelegd worden met de dienst van de netbeheerder en die verdeeld worden met een verdeelsleutel op basis van activiteiten en kostenplaatsen;

12° « kostenveroorzakende factor » : parameter die gebruikt wordt in Activity Based Costing systemen waarbij kosten gekoppeld worden aan uitgevoerde activiteiten;

13° « kostenplaats » : organisatorische of andere eenheden in de onderneming waar de verdeling van de kosten zich op richten kan;

14° « kostensoort » : een verzameling van kosten gespecificeerd naar ontstaansbron in het bedrijfsproces;

15° « commissaris » : de rechtspersoon of natuurlijke persoon aan wie de controle van de jaarrekening werd toevertrouwd in overeenstemming met artikel 130 (en volgende) van het Wetboek van Vennootschappen;

16° « onderschrijvingsformule » : elke formule onderschreven door de netgebruiker in termen van tijdsperioden, vermogens en ondersteunende diensten;

17° « systeembeheer » : de dienst van het beheer van het elektrisch systeem, die verplicht waargenomen wordt door de netbeheerder en die bestaat uit:

- a) het commercieel beheer van de contracten betreffende de toegang tot het transmissienet en de ondersteunende diensten, namelijk het beheer van de aanvragen tot toegang, van de toegangscontracten en van de aankoop en de inrichting van ondersteunende diensten;
- b) de programmering van de energie-uitwisselingen, onder meer het beheer van de nominaties, de voorbereiding van het exploitatieprogramma en de voorbereiding van het exploitatieprogramma dat in werking kan worden gesteld na een incident;
- c) het besturen van het transmissienet en het bewaken van de energie-uitwisselingen hoofdzakelijk gericht op de exploitatie in reële tijd van het transmissienet, die bestaat uit :
  - het uitvoeren van de exploitatieprogramma's die aanvaard zijn bij de programmering van de energie-uitwisselingen;
  - het bewaken, handhaven dan wel herstellen van de veiligheid, betrouwbaarheid en efficiëntie van het transmissienet;
  - het coördineren en het uitvoeren of laten uitvoeren van de schakelingen in het transmissienet die noodzakelijk zijn bij werken aan de installaties.
- d) het verzamelen door de netbeheerder en de behandeling van de nodige metingen en tellingen voor zijn eigen taken, wat het beheer van de uitrustingen en procédés inzake meting en telling omvat, alsook het verwerven, valideren en behandelen van de meet- en telgegevens;
- e) de controle op de kwaliteit van de bevoorrading en op de stabiliteit van het transmissienet, die bestaat uit :
  - het verzamelen van gegevens met betrekking tot de kwaliteit van de bevoorrading en de stabiliteit van het transmissienet;
  - het opvolgen van de kwaliteit van de bevoorrading en de stabiliteit van het transmissienet.

- 18° « ondersteunende diensten » : het geheel van diensten bestaande uit het geheel van de diensten bedoeld in 19°, 20°, 21°, 23°, 24° en 25° van dit artikel en van de dienst voor de compensatie van de verliezen aan actieve energie in het net, voor zover deze van toepassing is in de technische reglementen;
- 19° « primaire regeling van de frequentie »: de dienst geleverd door de netbeheerder om de automatische frequentieregeling binnen het Europese koppelnet te verzekeren;
- 20° « secundaire regeling van het evenwicht in de Belgische regelzone »: de dienst geleverd door de netbeheerder met het oog op het voortdurend herstellen van het evenwicht in de Belgische regelzone enerzijds en het voortdurend regelen van de frequentieschommelingen regelen op een niveau rond 50Hz.;
- 21° « black-start-dienst »: de dienst geleverd door de netbeheerder waarbij deze, ingeval van een totale *black-out* van zijn net een procedure uitvoert om de voeding ervan geleidelijk te herstellen.
- 22° « handhaven en herstellen van het individueel evenwicht van de toegangsverantwoordelijken »: de dienst geleverd door de netbeheerder om elk onevenwicht in het elektrisch systeem op kwartierbasis te compenseren;
- 23° « tertiaire reserve »: de dienst geleverd door de netbeheerder om ernstige onevenwichts- en congestieproblemen op te lossen;
- 24° « regeling van de spanning en van het reactief vermogen »: de dienst geleverd door de netbeheerder om de elektrische spanning op een adequaat en stabiel niveau te behouden;
- 25° « congestiebeheer »: de dienst geleverd door de netbeheerder die erop gericht is om een zo groot mogelijke capaciteit van verbindingen ter beschikking te stellen en dit op een transparante en niet discriminerende wijze, en waarbij de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net worden gewaarborgd.
- 26° « aansluiting van een netgebruiker »: het geheel van de installaties die de uitrustingen van de netgebruiker verbinden met het net van de netbeheerder en dat tenminste uit een aansluitingsveld bestaat;

- 27° « toegangspunt »: een injectie- en/of een afnamepunt;
- 28° « koppelpunt »: het contactpunt tussen de netten beheerd door de netbeheerder en de netten beheerd door een distributienetbeheerder;
- 29° « (netto) afgenomen vermogen »: het verschil op een toegangspunt voor een gegeven kwartier, tussen het afgenomen vermogen door de netgebruiker(s) aangesloten in een toegangspunt of door een distributienetbeheerder aangesloten in een koppelpunt en het geïnjecteerde vermogen door de lokale productie(s) in verband met dit toegangspunt of koppelpunt. Ingeval dit verschil leidt tot een negatieve waarde, is het afgenomen vermogen gelijk aan nul;
- 30° « (netto) afgenomen energie »: de integraal van het afgenomen vermogen in een toegangspunt voor de gegeven periode;
- 31° « afgenomen bruto begrensde vermogen »: het verschil op een toegangspunt voor een gegeven kwartier, indien positief, tussen het afgenomen vermogen door de belasting(en) geassocieerd aan dit toegangspunt en het geïnjecteerde vermogen door de lokale productie(s) geassocieerd aan dit toegangspunt, en dit voor het gedeelte van het door deze lokale productie(s) geïnjecteerde vermogen dat kleiner dan of gelijk is aan de drempel van 25 MW;
- 32° « afgenomen bruto begrensde energie »: de integraal van het afgenomen bruto begrensde vermogen in een toegangspunt voor een gegeven periode;
- 33° « bijkomend vermogen op jaarbasis »: de jaarpiek van het afgenomen vermogen. Deze komt overeen met het maximale kwartiervermogen dat afgenomen werd in een toegangspunt;
- 34° « bijkomend vermogen op maandbasis » het verschil, voor zover positief, tussen de piek van vermogen dat in een bepaalde maand afgenomen of geïnjecteerd is en het geldig onderschreven vermogen;
- 35° « onderschreven vermogen »: het vermogen zoals aangekondigd door de netgebruiker aan de netbeheerder in het kader van het onderschrijvingsformule.

- 36° « (netto) geïnjecteerd vermogen »: het verschil op een toegangspunt voor een gegeven kwartier, tussen het geïnjecteerde vermogen door de productie(s) geassocieerd aan dit toegangspunt en het afgenomen vermogen door de belasting(en) die geassocieerd zijn aan dit toegangspunt.. Ingeval dit verschil leidt tot een negatieve waarde, is het (netto) geïnjecteerd vermogen gelijk aan nul;
- 37° « (netto) geïnjecteerde energie »: (op een toegangspunt voor een bepaalde periode) de integraal van het (netto) geïnjecteerd vermogen op dit toegangspunt voor de gegeven periode;
- 38° « geïnjecteerd bruto begrensd vermogen »: het verschil op een toegangspunt voor een gegeven kwartier, indien positief, tussen het geïnjecteerd vermogen door de productie(s) geassocieerd aan dit toegangspunt en het afgenomen vermogen door de belasting(en) geassocieerd aan dit toegangspunt, en dit voor het gedeelte van het afgenomen vermogen door deze belasting(en) dat kleiner dan of gelijk is aan 25 MW; Ingeval dit verschil leidt tot een negatieve waarde, is het geïnjecteerd bruto begrensd vermogen gelijk aan nul.
- 39° « geïnjecteerde bruto begrensde energie »: de integraal van het geïnjecteerd bruto begrensde vermogen in een toegangspunt voor een gegeven periode;
- 40° « exploitatiejaar » : één kalenderjaar;
- 41° « regulatoire periode » : een periode van vier aaneensluitende exploitatiejaren;
- 42° « tariefperiode » : periode waarin het algemeen netgebruik systematisch betrekkelijk hoog (piekuren) dan wel betrekkelijk laag (daluren, zoals tijdens de nacht en het weekend) is;
- 43° « marktkoppeling »: de koppeling van *day-ahead* elektriciteitsbeurzen met het oog op een gecoördineerde prijs- en volumebepaling voor deze elektriciteitsbeurzen op basis van de beschikbare dagcapaciteit op de betrokken grenzen zoals meegedeeld door de betrokken transmissienetbeheerders;
- 44° « mobiele belasting »: elk elektrisch verbruik door de spoorwegmaatschappij waarvan de nuttige functie erin bestaat zich zonder ontkoppeling van afnamepunt naar afnamepunt te verplaatsen;

45° « technisch reglement transmissie »: de inhoud van het koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, onder voorbehoud van de formele totstandkoming ervan;

46° « ter beschikking gesteld vermogen »: het geïnstalleerd nominaal schijnbaar transformatievermogen per koppelpunt, zoals vermeld op de kernplaat van de transformator

Art 3.

Deze methoden zijn van toepassing op de beheerders van een netwerk voor elektriciteit met een transmissiefunctie.

Een aangewezen beheerder van een gesloten industrieel net kan aan de commissie ontheffing vragen van de onderwerping van zijn tarieven aan deze methoden.

Indien een ontheffing wordt toegestaan, dienen de door de beheerder van een gesloten industrieel net toegepaste tarieven en de voor de berekening daarvan gebruikte methoden transparant, niet-discriminerend, voldoende gedetailleerd te zijn en, een afspiegeling te vormen van de werkelijke en redelijke kosten en een billijke marge te bevatten. De beheerder van een gesloten industrieel net betekent zijn tarieven en berekeningsmethoden voor hun inwerkingtreding aan de personen die op zijn net aangesloten zijn.

Op verzoek van een gebruiker van een gesloten industrieel net verifieert de commissie de tarieven en de methoden voor de berekening ervan. Bij weigering door de commissie om de tarieven of methoden goed te keuren, trachten de beheerder en de gebruikers van het gesloten industrieel net tot een akkoord te komen over de punten waarop de tarieven of de berekeningsmethoden door de commissie werden afgewezen, binnen de twee maanden na ontvangst van de beslissing van de commissie door de beheerder van een gesloten industrieel net. Bij gebreke aan akkoord richt de beheerder van een gesloten industrieel net een tariefvoorstel aan de commissie binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van de beslissing van de commissie conform de bepalingen van onderhavige methoden.

II. ALGEMENE TARIEFSTRUCTUUR

Art 4.

De tariefstructuur onderscheidt volgende tarieven:

- 1° de tarieven voor de aansluiting op het net, bedoeld in artikel 5;
- 2° de tarieven voor het gebruik van het net, bedoeld in artikel 6;
- 3° de tarieven voor de ondersteunende diensten, bedoeld in artikel 7;
- 4° de tarieven voor het handhaven en herstellen van het individueel evenwicht van de toegangsverantwoordelijken. bedoeld in artikel 8;
- 5° het tarief voor openbare dienstverplichtingen, bedoeld in artikel 9;
- 6° het tarief voor de toepassing van heffingen en toeslagen die door een bevoegde overheid zijn opgelegd, zoals bedoel in artikel 10.

Art 5.

§ 1. De tarieven voor de aansluiting van afnemers en producenten op het net omvatten:

- 1° het eenmalige tarief met betrekking tot de oriëntatiestudie voor een nieuwe aansluiting of voor de aanpassing van een bestaande aansluiting;
- 2° het eenmalig tarief met betrekking tot de detailstudie voor een nieuwe aansluiting of voor de aanpassing van een bestaande aansluiting, of voor een bijkomende studie op het gebied van '*power quality*';
- 3° het periodieke tarief met betrekking tot het tot stand brengen of het aanbrengen van een substantiële wijziging aan het eerste aansluitingsveld;
- 4° het periodieke tarief voor het beheer door de netbeheerder van het eerste aansluitingsveld;

5° het periodieke of éénmalige tarief met betrekking tot het tot stand brengen of het aanbrengen van een substantiële wijziging aan de overige aansluitingsuitrustingen, te weten:

- een boven- of ondergrondse aansluitingsverbinding en de eventuele benodigdheden hiervoor;
- de uitrustingen voor transformatie of voor het compenseren van reactieve energie of voor het filtreren van de spanninggolf;
- andere velden dan het eerste aansluitingsveld, bijkomende beveiligingsuitrustingen, bijkomende uitrustingen voor alarmsignalisaties, metingen en tellingen, bijkomende uitrustingen voor gecentraliseerde tele-acties en/of telebedieningen.

6° het periodieke tarief voor het beheer van de onder 5° bedoelde uitrustingen.

§ 2. Het tarief bedoeld in § 1, 1°, is functie van de exploitatiespanning, van het nominale vermogen en van de bestemming (injectie of afname).

Het tarief bedoeld in § 1, 2°, is functie van de door de netbeheerder geschatte kosten voor het tot stand brengen of het aanpassen van de aansluiting.

De tarieven bedoeld in § 1, 3° en 4°, zijn functie van de exploitatiespanning, het nominale vermogen, het kortsluitvermogen, het type van het onderstation, en de technologische parameters gedefinieerd in de technische reglementen. Daarbij kan de tarifiering verschillen naargelang het de aansluiting betreft van distributienetbeheerders of van de andere, netgebruikers.

De tarieven bedoeld in § 1, 5° en 6°, zijn functie van de exploitatiespanning, de lengte van de aansluiting, het nominaal vermogen en de technologische parameters gedefinieerd in de technische reglementen. Daarbij kan een verschillende tariefbenadering toegepast worden naargelang het de aansluiting betreft van distributienetbeheerders of van de andere, netgebruikers.

§ 3. De tarieven bedoeld in § 1, 3° tot en met 6°, bevatten een vermenigvuldigings- of reductiecoëfficiënt die functie is van de complexiteit van het aansluitingscircuit.

In de gevallen waarbij meerdere netgebruikers gezamenlijk gebruikmaken van dezelfde aansluitingsuitrustingen, zullen verdelingsregels op de in § 1, 3° tot en met 6° bedoelde tarieven toegepast worden. Deze verdelingsregels zijn gebaseerd op het proportionaliteitsprincipe. Zij kunnen leiden tot terugbetalingen ten voordele van eerder aangesloten netgebruiker.

De tarieven bedoeld in § 1, 4° en 6° kunnen nader gespecificeerd worden in functie van bepaalde taken en verantwoordelijkheden die in het kader van het beheer van deze installaties door de netbeheerder worden opgenomen, overeenkomstig de aansluitingsovereenkomst.

Tarieven bedoeld in §1, 3° tot en met 6° met betrekking tot productie-eenheden, gebaseerd op hernieuwbare energie of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, kunnen een reductiecoëfficiënt bevatten overeenkomstig de bepalingen van de toepasselijke wetten, technische reglementen, decreten en ordonnanties.

§ 4. De netbeheerder bereidt de standaardregels voor, legt ze aan de commissie ter goedkeuring voor, en maakt ze vervolgens bekend betreffende het dragen en verdelen van de kosten van de technische aanpassingen, zoals netaansluitingen en -verzwaringen, die nodig zijn om nieuwe producenten die elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen aan het net leveren, op het net aan te sluiten.

Deze regels zijn gebaseerd op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria, waarbij met name rekening wordt gehouden met alle kosten en baten van de aansluiting van deze producenten op het net en met de bijzondere omstandigheden van producenten in perifere gebieden en gebieden met een lage bevolkingsdichtheid. Die regels mogen voorzien in verschillende aansluitingstypen.

Art 6.

§ 1. De tarieven voor het gebruik van het net omvatten :

- 1° de tarieven voor het onderschreven vermogen
- 2° de tarieven voor het bijkomend vermogen;
- 3° het tarief voor het systeembeheer;

§ 2. De tarieven bedoeld in § 1, 1° en 2°, vergoeden de netstudies, de algemene beheerskosten, de afschrijvingen, de financieringskosten en de onderhoudskosten, voor wat

betreft infrastructuur.

Het tarief bedoeld in § 1, 1°, is functie van de klantengroep, het onderschreven vermogen, de gebruiksduur ervan, de onderschrijvingsformule en/of de tariefperiode. Dit tarief is per toegangspunt van toepassing op het door de houder van het toegangscontract onderschreven vermogen of, wat de distributienetbeheerders betreft, op de combinatie van hun afgenomen vermogen en het vermogen dat hun ter beschikkingstaat .

Dit tarief bevat een vermenigvuldigings- of reductiecoëfficiënt die functie is van de betrouwbaarheidscriteria van het transmissienet (standaard, versterkt, beperkt, andere) , van de geografische zone waarin de netgebruiker aangesloten is, van de al dan niet mobiele belasting bedoeld in artikel 1, 45° en van de aanwezigheid van lokale productie om aanspraak te kunnen maken op het transmissienet voor het transport van elektriciteit voor de noodreserve van de productie. De commissie bepaalt deze coëfficiënt op voorstel van de netbeheerder. Op basis van het voorstel van Elia van 31 oktober 2007, behoudt de commissie de waarde voor de 'coëfficiënt voor mobiele belasting' op 7%

De netgebruikers worden vrijgesteld van het deel van dit tarief met betrekking tot de injectie voor een periode van maximum 20 jaar voor de betreffende productie-eenheid aangesloten na 1 oktober 2002.

§ 3. Het tarief bedoeld in § 1, 2°, is functie van het bijkomend vermogen op jaarbasis, het bijkomend vermogen op maandbasis, van de klantengroep, de grootte, de gebruiksduur, de tariefperiode en/of het recurrente karakter van het vastgestelde bijkomend vermogen in een injectie- of een afnamepunt van het transmissienet.

Dit tarief is van toepassing op het vastgestelde bijkomend vermogen in een injectie- of een afnamepunt van het transmissienet

De netgebruikers worden vrijgesteld van het deel van dit tarief met betrekking tot de injectie voor een periode van maximum 20 jaar voor de betreffende productie-eenheid aangesloten na 1 oktober 2002.

§ 4. Het tarief bedoeld in § 1, 3°, vergoedt het systeembeheer, de afschrijvingen en de financiering van de activa voor het beheer van het systeem.

Dit tarief is functie van de op kwartuurbasis door een netgebruiker afgenomen actieve bruto begrensde energie en van de klantengroep.

Dit tarief kan een bijkomend tarief voor het niet respecteren van een aanvaard injectie- of afnameprogramma omvatten, welke de functie is van de bestemming (injectie of afname), de grootte en het recurrente karakter van het verschil tussen de vastgestelde injectie of afname en het aanvaard programma. In plaats van dit bijkomend tarief is een speciaal tarief van toepassing wanneer de betrokken injectie of afname bijdraagt tot het opheffen van de congesties.

Art 7.

§ 1. De tarieven voor de ondersteunende diensten omvatten:

- 1° het tarief voor de reservering van de primaire regeling van de frequentie, voor de reservering van de secundaire regeling van het evenwicht in de Belgische regelzone, voor de reservering van de tertiaire reserve en voor de black-start-dienst;
- 2° het tarief voor de regeling van de spanning en van het reactief vermogen;
- 3° het tarief voor het congestiebeheer.
- 4° het tarief voor het compenseren van de verliezen aan actieve energie in het net.

§ 2. Het tarief bedoeld in § 1, 1°, vergoedt de dienst voor de beschikbaarheid van de primaire regeling van de frequentie, voor de beschikbaarheid van de secundaire regeling van het evenwicht in de Belgische regelzone, voor de beschikbaarheid van de tertiaire reserve en voor de black-start-dienst.

Dit tarief is functie van de afgenomen of geïnjecteerde bruto begrensde energie op kwartuurbasis per toegangspunt, van de klantengroep en desgevallend van de tariefperiode.

§ 3. De tarieven bedoeld in § 1, 2°, vergoeden de dienst van de regeling van de spanning en van het reactief vermogen.

Het tarief voor het recht op een forfaitaire afname van reactieve energie, zoals bedoeld in artikel 209, §§ 4 en 5, van het technisch reglement transmissie, is functie van de klantengroep en desgevallend van de tariefperiode. Het tarief is van toepassing op de actieve bruto begrensde energie op kwartuurbasis per toegangspunt.

Het tarief voor de overschrijding van reactieve energie ten opzichte van het forfait is functie van het regime (inductief of capaciteef), van de klantengroep en desgevallend van de tariefperiode.

Het tarief is van toepassing op het verschil op kwartuurbasis tussen de afname van reactieve energie en de in artikel 209, §4, van het technisch reglement transmissie bedoelde forfaitaire hoeveelheid, voor zover dit verschil positief is. Voor de telling komen niet in aanmerking de uitwisselingen van reactieve energie door productie-installaties die deze dienst leveren overeenkomstig artikel 257 van het technisch reglement transmissie.

§ 4. Het tarief bedoeld in § 1, 3°, vergoedt de kosten van de dienst van het congestiebeheer.

Dit tarief is functie van de klantengroep en desgevallend van de tariefperiode.

Het is van toepassing op de door een netgebruiker op kwartuurbasis geïnjecteerde of afgenomen actieve energie.

§ 5. Het tarief bedoeld in §1, 4°, vergoedt de dienst van de compensatie van de verliezen aan actieve energie in het net. In zoverre de netbeheerder, afhankelijk van de geldende technische reglementen die zelf uitvoert. Dit tarief is functie van de klantengroep en desgevallend van de tariefperiode.

Het is van toepassing op de door een netgebruiker op kwartuurbasis geïnjecteerde of afgenomen actieve energie.

§ 6. Voor wat betreft de eenheden gebaseerd op hernieuwbare energie of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, kunnen de tarieven bedoeld in § 1, 2° en 3° een reductiecoëfficiënt bevatten overeenkomstig de bepalingen van de toepasselijke wetten, technische reglementen, decreten en ordonnanties.

§ 7. De tarieven bedoeld in § 1, 2°, 3° en 4° kunnen een vermenigvuldigings- of reductiecoëfficiënt bevatten bepaald door de geografische zone waarin de netgebruiker aangesloten is.

Art 8.

§ 1. De tarieven voor het handhaven en herstellen van het individueel evenwicht van de toegangsverantwoordelijken omvatten:

1° het tarief voor de evenwichtsenergie;

2° de *volume fee*.

§ 2. Het tariefmechanisme bedoeld in § 1, 1° is functie van de concrete onevenwichtspositie van de individuele toegangsverantwoordelijke, van de directe kosten of opbrengsten van de netbeheerder voor de aankoop of de verkoop van de energie om het onevenwicht te compenseren, van het teken van het totale netto regelvolume en van de tariefparameters die de individuele toegangsverantwoordelijke moeten aanzetten tot de zorg voor een permanent evenwicht.

§ 3. Het tarief bedoeld in § 1, 2° is een homogeen tarief dat toegepast wordt op de volumes aan geïnjecteerde en aan afgenomen energie.

Art 9.

§ 1. De tarieven voor de openbare dienstverplichtingen dekken de kosten van verplichtingen van openbare dienst die bevoegde overheden aan de netbeheerder, de beheerders van netten voor lokale of gewestelijke transmissie en de distributienetbeheerders opleggen en die geen rechtstreeks verband houden met de activiteit van netbeheer of er niet strikt noodzakelijk voor zijn;

§ 2 Dit tarief is functie van de klantengroep die geniet van de verplichting.

Art 10.

§ 1. Het tarief voor de toepassing van heffingen en toeslagen dekt de belastingen of andere bedragen die geheven worden door publieke overheden en die door de betrokken netbeheerder verschuldigd zijn (*obligatio*), maar waarvan een derde de belasting draagt (*contributio*).

§ 2. Zodra de netbeheerder kennis krijgt van een nieuwe heffing of toeslag, informeert hij de commissie hiervan per aangetekend schrijven tegen ontvangstbewijs. De commissie en de netbeheerder overleggen ten einde de toeslag in de tarieven op te nemen. Bij gebrek aan akkoord neemt de commissie een beslissing hierover.

III. HET DOOR DE TARIEVEN TE DEKKEN TOTAAL INKOMEN

Art 11.

De netbeheerder stelt het totaal inkomen voor dat nodig is voor de vervulling van de door de geldende regelgeving aan hem opgelegde taken. Dit totaal inkomen bevat:

- 1° een billijke marge en afschrijvingen ter vergoeding van het kapitaal geïnvesteerd in het net om de optimale werking ervan op lange termijn te waarborgen;
- 2° een dekking van de kosten van de netbeheerder;
- 3° desgevallend, met betrekking tot gereguleerde materiële vaste activa die buiten gebruik worden gesteld, het deel van de meerwaarde bedoeld in artikel 24 dat op de betreffende activa betrekking heeft

Art 12.

De netbeheerder stelt voor elke dienst een tarief voor door het totaal inkomen te verdelen over de diensten en te delen door de geraamde verkoopshoeveelheden per dienst, rekening houdende met het cascade principe inzake elektriciteit van hogere naar lagere spanning.

De tarieven zijn constant en worden niet geïndexeerd tijdens de regulatoire periode.

III.1. De billijke marge en afschrijvingen

Art 13.

De billijke marge wordt jaarlijks bepaald door vermenigvuldiging van het in artikel 14 bedoelde rendementspercentage met het rekenkundig gemiddelde van de in artikel 13, § 2, bedoelde begin- en eindwaarde van het gereguleerd actief voor het betreffende exploitatiejaar.

De billijke marge is een netto vergoeding, ná toepassing van de vennootschapsbelasting.

III.1.1. Het gereguleerd actief

Art 14.

§ 1. Per 31 december 2009 bedraagt de waarde van het gereguleerd actief (RAB) van de beheerder van het nationaal transmissienet voor elektriciteit € 3.752.717.848,21EUR, daarin inbegrepen een meerwaarde van € 1.590.511.421,56EUR.

Ingeval de rechten op de gereguleerde materiële vaste activa wijzigen ingevolge een transactie, wordt de waarde van het gereguleerd actief, met het onderscheid tussen de door de commissie goedgekeurde historische aanschaffingswaarde en de meerwaarde zoals die op het moment van de transactie bij de afstand doende vennootschap voorkomt, overgenomen als de waarde van het gereguleerd actief bij de verkrijgende vennootschap.

§ 2. De waarde van het gereguleerd actief evolueert jaarlijks door :

1° de toevoeging van de aanschaffingswaarde van alle nieuwe investeringen, zowel de uitbreidings- als de vervangingsinvesteringen;

2° het in mindering brengen van de afschrijvingen van de gereguleerde materiële vaste activa ;

3° het in mindering brengen van de netto boekwaarde van de in dat jaar buiten-gebruikgestelde gereguleerde activa en van het eventuele deel van de meerwaarde bedoeld in artikel 25 met betrekking tot deze activa;

4° het in mindering brengen van de tussenkomsten van derden;

5° het in mindering brengen van subsidies.

6° de evolutie van het netto bedrijfskapitaal (in plus en in min ingeval deze evolutie positief, dan wel negatief is). Dit netto bedrijfskapitaal wordt berekend op basis van de afzonderlijke balans met betrekking tot de gereguleerde activiteiten.

Het netto bedrijfskapitaal is gelijk aan het verschil tussen enerzijds de som van de voorraden, de bestellingen in uitvoering, de vorderingen op ten hoogste één jaar en de overlopende rekeningen van het actief met uitsluiting van de regulatorie saldi bestemd voor de toekomstige tarieven en anderzijds de som van de handelsschulden op ten hoogste één jaar, de ontvangen voorschotten op

bestellingen, de financiële schulden op ten hoogste één jaar, de schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten, de overige schulden en de overlopende rekeningen van het passief.

Het resultaat van deze bewerkingen vormt de eindwaarde van de RAB van het betreffende exploitatiejaar en wordt overgenomen als beginwaarde van de RAB van het volgende jaar.

§ 3. De in § 2, 1°, bedoelde investeringen zijn deze die opgenomen zijn in de goedgekeurde ontwikkelingsplannen, investeringsplannen of aanpassingsplannen, aangevuld met de door de commissie als verantwoord aanvaardde vervangingsinvesteringen, investeringen voor nieuwe aansluitingen en deze in aanpassingen van bestaande infrastructuur.

§ 4. De netbeheerder bepaalt het jaarlijks bedrag van de in § 2, 2° bedoelde afschrijvingen door toepassing van volgende afschrijvingspercentages op de historische aanschaffingswaarde, zonder rekening te houden met enige restwaarde:

Industriële gebouwen :	3% (33 jaar)
Administratieve gebouwen :	2% (50 jaar)
Kabels :	2% (50 jaar)
Lijnen :	2% (50 jaar)
Posten en cabines :	
- Laagspanningsuitrustingen :	3% (33 jaar)
- Hoogspanningsuitrustingen :	3% (33 jaar)
Aansluitingen :	
- Transformaties	3% (33 jaar)
- Lijnen en kabels	2% (50 jaar)
Meetapparatuur :	3% (33 jaar)
Teletransmissie en optische vezels :	10% (10 jaar)
Gereedschap en meubilair :	10% (10 jaar)
Rollend materieel :	20% (5 jaar)

Na overleg met de commissie en rekening houdend met specifieke projecten kunnen andere activaklassen en afschrijvingspercentages worden goedgekeurd.

III.1.2. Het rendementspercentage

Art 15.

In overeenstemming met het Capital Asset Pricing Model en in functie van de financiële structuur van de netbeheerder, is het rendementspercentage de som van:

- 1° een risicovrije rente;
- 2° de individuele risicopremie van de netbeheerder.

Art 16.

§ 1 De in artikel 15, 1° bedoelde risicovrije rente wordt jaarlijks bepaald als het rekenkundig gemiddelde rendement van de tijdens dat jaar door de Belgische overheid uitgegeven lineaire obligaties (OLO) met een looptijd van tien jaar zoals gepubliceerd door de Nationale Bank van België, meer bepaald de daggegevens op de secundaire markt.

§ 2. Voor de in artikel 15, 2° bedoelde individuele risicopremie wordt de marktrisicopremie (Rp) jaarlijks met een factor Bèta gewogen.

De marktrisicopremie is bepaald op 3,50%.

De factor bèta (β), die de gevoeligheid van marktbevingen weergeeft van het rendement van de belegging in aandelen van de netbeheerder, is de covariantie van het rendement van het aandeel van de netbeheerder met het rendement op de markt, te delen door de variantie van die markt. Als markt gelden de aandelen die in dat jaar deel uitmaakten van de BEL20-aandelenkorf (of diens vervanger). De factor bèta wordt over een periode van zeven exploitatiejaren berekend, waarbij het zevende jaar overeenkomt met het betreffend exploitatiejaar. Omdat de aandelen van netbeheerder Elia per einde 2012 gedurende 7 jaren op de beurs genoteerd zullen zijn en de nacalculatie van de factor bèta dus integraal gebaseerd zal zijn op het aandeel van Elia, zal ook voor het tariefvoorstel 2012 gebruik gemaakt worden van een bèta-waarde die enkel gebaseerd is op de beschikbare gegevens over het aandeel van Elia zelf.

De financiële structuur van de betrokken netbeheerder (S) is het quotiënt, begrensd op 100%, van zijn eigen vermogen en zijn gereguleerd actief. De waarde van het eigen vermogen wordt voor het betreffende jaar berekend als het rekenkundig gemiddelde van de beginwaarde ná bestemming van het resultaat en de eindwaarde ervan vóór bestemming van het resultaat.

Art 17.

Teller en noemer worden voor het betreffende exploitatiejaar berekend als het rekenkundig gemiddelde van de beginwaarde na resultaatverwerking en de eindwaarde ervan vóór resultaatverwerking.

Indien de financiële structuur van de netbeheerder kleiner of gelijk is aan 33% bedraagt het rendementspercentage het resultaat van de formule: $S \times [OLO + (Rp \times \beta)]$, met dien verstande dat ingeval $(Rp \times \beta)$ kleiner is dan 70 basispunten, de hoogste van beide waarden wordt gebruikt voor de berekening van het rendementspercentage .

Indien de financiële structuur van de netbeheerder groter is dan 33%, wordt in de formule in voorgaand lid S gelijk gesteld aan 33% en wordt daarbij opgeteld het resultaat van volgende formule: $(S-33\%) \times (OLO + 0,70)$;

Art 18.

§ 1. De netbeheerder maakt het tariefvoorstel op:

- 1° wat betreft de OLO, op basis van de vier kalenderjaren die het indienen van het tariefvoorstel voorafgaan;
- 2° wat betreft de factor bèta, op basis van de gegevens met betrekking tot de aandelen tot op 31 december van het jaar dat voorafgaat aan de indiening van het tariefvoorstel;
- 3° wat betreft de financiële structuur S, op basis van de desgevallend gescheiden balans van de netbeheerder van het laatste volledige exploitatiejaar dat de indiening van het tariefvoorstel voorafgaat.

§ 2. De netbeheerder herberekent in het tariefverslag de in § 1 genoemde parameters op grond van de werkelijke waarden. De netbeheerder en de commissie houden met deze herrekenende parameters rekening in de procedure bedoeld in titel V van onderhavige methoden bij de bepaling van het verschil tussen enerzijds de werkelijke, aan de netbeheerder toekomende billijke marge en anderzijds de in het tariefvoorstel geraamde billijke marge.

III.2. Kosten

Art 19.

Het totaal inkomen dekt de werkelijke kosten, voor zover de commissie ze bij de procedure bedoeld in titel IV of bij de procedure bedoeld in titel V niet geheel of gedeeltelijk als onredelijk verwerpt.

Art 20.

Dezelfde feitelijke afschrijvingen die het gereguleerd actief verminderen in toepassing van artikel 14, § 4, worden opgenomen als element van het totaal inkomen. Afschrijvingen op positieve consolidatieverschillen maken geen deel uit van het totaal inkomen.

Art 21.

De kosten en -verminderingen, bedoeld in artikel 11, 2° bestaan inzonderheid, maar niet uitsluitend uit:

- 1° de kosten voor de aankoop van de ondersteunende diensten, in voorkomend geval verminderd met de aan leveranciers opgelegde boetes voor het niet nakomen van hun verplichtingen terzake;
- 2° de kosten voor het gebruik van de infrastructuur van derden;
- 3° de kosten (met inbegrip van de bewegingen op overeenstemmende provisierekeningen) van de aankoop van andere goederen en diensten, voor zover dit gebeurt binnen het kader van de uitoefening van de wettelijke activiteiten van de netbeheerder, in het bijzonder deze gericht op:
  - het beheer van de elektrische infrastructuur;
  - het beheer van het elektrisch systeem;
  - het beheer van de telecom-infrastructuur;
  - de informatica-activiteiten;
  - het gemeenschappelijk beheer;
  - de naar balansrekeningen over te dragen lasten.
- 4° de kosten (met inbegrip van de bewegingen op overeenstemmende provisierekeningen) van bezoldigingen, sociale lasten en alle in het kader van groepsverzekeringen betaalde lasten;
- 5° de kosten (met inbegrip van de bewegingen op overeenstemmende provisierekeningen) van de rechtstreeks aan niet-actieve medewerkers of hun rechthebbenden uitbetaalde pensioenen en gelijksoortige vergoedingen;

- 6° de verschuldigde onroerende voorheffing en de lokale belastingen, heffingen en retributies, met uitsluiting van de aan de netbeheerder opgelegde boetes en van de ten laste van de netbeheerder opgelegde schadevergoedingen in geval van netincidenten;
- 7° de geboekte minderwaarden;
- 8° de geboekte waardeverminderingen;
- 9° de financiële lasten;
- 10° de effectief verschuldigde vennootschapsbelasting op de billijke marge bedoeld in artikel 13 en op de andere kostenverminderingen die voortvloeien uit de toepassing van de *transfer pricing policy* na maximale verrekening van de belastingverminderingen uit aftrekken voor risicokapitaal (notionele intresten) die samenhangen met kapitaalelementen voor de financiering van gereguleerde activiteiten;
- 11° de kostenverminderingen die het gevolg zijn van de verrichtingen uit internationale verbindingen, in het bijzonder:
- het saldo uit de opbrengsten en de te betalen kosten die voortvloeien uit de toepassing van een compensatiemechanismen voor de transmissie van grensoverschrijdende fluxen; voor zover zij het gevolg zijn van Europese reglementering, van beslissingen van de commissie of van overeenstemming tussen de betrokken netbeheerders;
  - het saldo uit de opbrengsten en de te betalen kosten die voortvloeien uit de impliciete veilingmechanismen die het gevolg zijn van de aankoop en de verkoop van energie in het kader van marktkoppeling;
  - de opbrengsten uit de veiling van capaciteit op de Noordgrens;
  - de opbrengsten uit de veiling van capaciteit en uit congestie op de Zuidgrens;
  - het saldo uit de opbrengsten en de te betalen kosten uit verrichtingen met buitenlandse netbeheerders voor zover deze gebeuren in het kader van de wettelijke activiteiten van de netbeheerder.
- 12° de kostenverminderingen die het gevolg zijn van diverse verrichtingen, voor zover deze gebeuren in het kader van de wettelijke activiteiten van de netbeheerder, in het bijzonder:
- de opbrengsten uit de verhuur van de masten, voor zover deze deel uitmaken van het gereguleerd actief;
  - de opbrengsten uit de verhuur van het glasvezelnet, voor het gedeelte dat deel uitmaakt van het gereguleerd actief;
  - de opbrengsten uit andere gereguleerde activiteiten;

- de meerwaarden op de realisatie van activa;
- de opbrengsten uit de ondersteuningsprestatie van dochterondernemingen;
- de diverse ontvangsten.

13° De kostenverminderingen of -vermeerderingen die het gevolg zijn van overdrachten tussen de resultatenrekening en de balans; met inbegrip van de aan het inkomen toegewezen verschillen uit vorige regulatoire periodes (de regulatoire vorderingen of regulatoire schulden);

14° de kostenverminderingen die het gevolg zijn van de toepassing van de *transfer pricing policy*

Art 22.

In de uitoefening van zijn wettelijke en reglementaire taken, houdt de netbeheerder de kostprijs per eenheid energie zo laag mogelijk door de factoren die de kostprijs bepalen maximaal te beheersen.

Art 23.

De commissie voert een actief beleid van kostenbeheersende maatregelen. Zij heeft kostennormerende bevoegdheid en legt criteria op waaraan moet worden voldaan (zie bijlage 1 bij onderhavige methoden).

De commissie kan de door de netbeheerder voorgestelde methodiek van de toewijzing van directe kosten, van de verdeling van de indirecte kosten aan de hand van kostenveroorzakende factoren, kostenplaatsen en verdeelsleutels, en van de andere parameters die worden gebruikt voor de bepaling van een tarief, afwijzen wanneer blijkt dat deze methodiek niet transparant is en/of aanleiding geeft tot discriminerende tarieven.

Art 24.

§ 1. De commissie stelt tevens voor de netbeheerder een productiviteits- en efficiëntieverbetering vast. De commissie houdt daarbij rekening enerzijds met de haalbare productiviteitsverbetering voor de globale sector van het netbeheer ("*frontier shift*") en anderzijds met de objectieve efficiëntieachterstand ("*incumbent inefficiency*") van de individuele netbeheerder.

§ 2. Bij de procedure bedoeld in titel IV nodigt de commissie de netbeheerder uit om op basis van de in § 1 vastgestelde productiviteits- en efficiëntieverbetering een verbeterplan voor te leggen, waarna de commissie het verbeteringsniveau vastlegt, alsook de bestemming van alle saldi ten opzichte van het verbeteringsniveau. In dit kader stelt de CREG eveneens de passende stimulansen, zowel op korte als op lange termijn, om de

netbeheerder aan te zetten tot een verbetering aan zijn prestaties, om de efficiëntie te verbeteren, de marktintegratie en de leveringszekerheid te versterken en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen.

Bij de procedure bedoeld in titel V wordt de billijke marge desgevallend gecorrigeerd voor het bedrag van het niet behaalde verbeteringsniveau.

III.3. Meerwaarde

Art 25.

De meerwaarde bedoeld in artikel 11, 3° is het verschil tussen de initiële waarde van het gereguleerd actief zoals vastgesteld op 31 december 1999 en netto boekwaarde van de materiële vaste activa zoals bepaald op datum van 31 december 1999. De initiële waarde van het gereguleerd actief werd in mei 2002 bepaald op € 3.259,8 miljoen (en kwam op die datum overeen met een netto boekwaarde van de materiële vaste activa van € 1.604,7 miljoen verhoogd met een meerwaarde van € 1.655,1 miljoen).

De resterende netto meerwaarde op 31 december 2009 bedraagt 1.590.511.421,56 EUR.

Art 26.

De netbeheerder kan het bedrag van de in artikel 25 bedoelde meerwaarde die verband houdt met de buitengebruikgestelde materiële vaste activa, opnemen als element van het totaal inkomen. Dit element van het totaal inkomen mag niet hoger zijn dan de aanschaffingswaarde van nieuwe investeringen in gereguleerde activa van dat boekjaar. De eventuele fiscale lasten van deze operatie zijn ten laste van de netbeheerder. De netbeheerder boekt het bedrag van de meerwaarde dat opgenomen wordt als element van het totaal inkomen op een onbeschikbare passiefreserve. Indien deze reserve toch geheel of gedeeltelijk wordt uitgekeerd, komt het bedrag van de uitkering in mindering van het totaal inkomen van de lopende of de volgende regulatoire periode.

IV. PROCEDURE INZAKE GOEDKEURING VAN DE TARIEVEN EN HET TOTAAL INKOMEN

Art 27.

Uiterlijk op 30 juni om 17 uur van het laatste jaar van elke lopende regulatoire periode dient de netbeheerder zijn tariefvoorstel voor de daarop volgende regulatoire periode in drie exemplaren en in een elektronisch bewerkbare versie bij de commissie in.

Het tariefvoorstel omvat het geraamde totaal inkomen en alle tarieven die aan de hand van een terdege ingevuld rapporteringsmodel aan de goedkeuring van de commissie worden voorgelegd.

De netbeheerder maakt zijn tariefvoorstel op basis van het meest recente door de commissie goedgekeurde tariefverslag zoals bedoeld in artikel 36.

Bij dit tariefvoorstel wordt de contactpersoon van de netbeheerder en het adres voor papieren communicatie met de commissie evenals het e-mailadres voor digitale communicatie vermeld.

Art 28.

De commissie kan gedurende een periode van zestig kalenderdagen na ontvangst van het tariefvoorstel, desgevallend via elektronische post, bijkomende inlichtingen aan de netbeheerder vragen.

De netbeheerder verschaft de gevraagde inlichtingen aan de commissie binnen de dertig kalenderdagen van de aanvraag, tenzij in die aanvraag in functie van de omstandigheden een andere termijn is bepaald.

Art 29.

§ 1. Binnen honderd kalenderdagen na ontvangst van het tariefvoorstel, brengt de commissie de netbeheerder op de hoogte van haar beslissing tot goedkeuring of afwijzing van het tariefvoorstel.

§ 2. Ingeval van afwijzende beslissing:

- 1° geeft de commissie aan op welke punten het tariefvoorstel moet worden aangepast om goedgekeurd te worden;
- 2° hoort de commissie de netbeheerder op de door de commissie voorgestelde data binnen de dertig kalenderdagen na de ontvangst van een verzoek daartoe dat uiterlijk vijf kalenderdagen na ontvangst van de afwijzende beslissing moet worden ingediend;
- 3° dient de netbeheerder binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van de beslissing een aangepast tariefvoorstel in drie exemplaren en in een elektronisch bewerkbare versie bij de commissie in.

De aanpassingen aan het tariefvoorstel kunnen enkel betrekking hebben op de punten waarop het door de commissie werd afgewezen.

Art 30.

Binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het aangepast tariefvoorstel, brengt de commissie de netbeheerder op de hoogte van haar beslissing tot goedkeuring of afwijzing van het aangepast tariefvoorstel.

Art 31.

Tenzij anders bepaald, gebeuren de mededelingen die de commissie aan de netbeheerders doet in uitvoering van bepalingen uit de huidige titel IV, op het adres vermeld bij het indienen van het tariefvoorstel, of bij gebreke daaraan, per aangetekend schrijven tegen ontvangstbewijs, of per drager tegen ontvangstbewijs uiterlijk om 17 uur, bij de zetel van de rechtspersoon die als netbeheerder werd aangesteld.

De termijnen toepasselijk op de commissie zijn termijnen van orde. De termijnen toepasselijk op de netbeheerder zijn op straffe van geen rekening te moeten houden met de handeling die niet of na het verstrijken ervan wordt uitgevoerd, zonder afbreuk te doen aan het artikel 31.

Art 32.

§ 1. De commissie kan voorlopige tarieven opleggen onder meer ingeval:

- 1° de netbeheerder zijn verplichtingen niet nakomt binnen de termijnen zoals bepaald in de huidige titel IV, indien de commissie beslist heeft tot afwijzing van het aangepaste tariefvoorstel, of bij andere redenen tot vertraging bij de vaststelling van de tarieven;

2° het tariefvoorstel onvolledig blijft, inzonderheid, maar niet uitsluitend, indien:

- a) een tariefvoorstel niet is goedgekeurd door de daartoe bevoegde organen of personen van de netbeheerder;
- b) een tariefvoorstel niet toelaat de nodige verbanden te leggen tussen de tarieven en het totaal inkomen;
- c) een tariefvoorstel niet toelaat de werkelijkheid en de redelijkheid van alle onderdelen van het totaal inkomen te onderzoeken.

§ 2. De voorlopige tarieven worden bepaald op basis van een totaal inkomen dat enerzijds bestaat uit de som van de elementen uit het voorliggend tariefvoorstel die de commissie aanvaardt, en anderzijds uit de laatste aanvaarde waarde voor de elementen uit het voorliggend tariefvoorstel die de commissie niet aanvaardt. Om de commissie toe te laten deze voorlopige tarieven zelf te bepalen, neemt de netbeheerder zowel in zijn tariefvoorstel als zijn aangepast tariefvoorstel duidelijk op in welk mate elk element van het totaal inkomen bepalend is voor elk tarief. Bij gebrek hieraan zal de commissie de verschillen bij voorkeur verrekenen in de bepaling van het tarief bedoeld in artikel 6, § 1, 3°.

§ 3. De commissie kan beslissen over passende compensatiemaatregelen indien de definitieve tarieven afwijken van de voorlopige tarieven.

Art 33.

De commissie is bevoegd om tijdens de regulatoire periode van de netbeheerder te verlangen dat hij de tarifaire voorwaarden wijzigt, om ervoor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast.

Art 34.

Ingeval definitieve tarieven dienen te worden goedgekeurd zoals voorzien in artikel 32, § 3, of ingeval de tarifaire voorwaarden dienen te worden gewijzigd zoals voorzien in artikel 33, worden de bepalingen van de huidige titel IV toegepast, maar worden de termijnen voorzien in artikelen 28 tot 30 gehalveerd.

Art 35.

§ 1. De beslissingen in de huidige titel IV, uitgezonderd de beslissing bedoeld in artikel 29, § 2, evenals de daarin vervatte tarieven conform de algemene tariefstructuur in titel II, worden gepubliceerd op www.creg.be.

De commissie doet onverwijld het nodige zodat van deze publicatie in het Belgisch Staatsblad melding wordt gemaakt.

§ 2. Benadeelde partijen die gerechtigd zijn om bezwaar te maken tegen de door de commissie goedgekeurde tarieven kunnen, op straffe van verval, binnen maximaal twee maanden na de publicatie op de website van de commissie van de beslissing, een bezwaar maken met het oog op herziening. Een dergelijk bezwaar heeft geen schorsende werking.

Het bezwaar wordt ingesteld per aangetekend schrijven of door neerlegging tegen ontvangstbewijs op de zetel van de commissie. Het bevat een kopie van de beslissing alsmede de motieven die een herziening zouden rechtvaardigen.

De commissie neemt een beslissing over het bezwaar binnen een termijn van twee maanden na de indiening ervan.

V. PROCEDURE INZAKE CONTROLE OP DE TOEPASSING VAN DE TARIEVEN

Art 36.

Uiterlijk op 1 maart van elk jaar van de lopende regulatoire periode dient de netbeheerder zijn tariefverslag over het voorbije exploitatiejaar in drie exemplaren en in een elektronisch bewerkbare versie bij de commissie in.

Het tariefverslag omvat het gerealiseerde totaal inkomen en het daaruit voortvloeiende saldo tussen de billijke marge en het gerealiseerde boekhoudkundig resultaat uit gereguleerde activiteiten dat aan de hand van een terdege ingevuld rapporteringsmodel aan de goedkeuring van de commissie wordt voorgelegd.

Bij dit tariefverslag wordt de contactpersoon van de netbeheerder en het adres voor papieren communicatie met de commissie evenals het e-mailadres voor digitale communicatie vermeld.

Art 37.

De commissie kan gedurende een periode van dertig kalenderdagen na ontvangst van het tariefverslag, desgevallend via elektronische post, bijkomende inlichtingen aan de netbeheerder vragen.

De netbeheerder verschaft de gevraagde inlichtingen aan de commissie binnen tien kalenderdagen van de aanvraag, tenzij die aanvraag in functie van de omstandigheden een andere termijn heeft bepaald.

Art 38.

§ 1. Binnen vijfenzeventig kalenderdagen na ontvangst van het tariefverslag, brengt de commissie de netbeheerder op de hoogte van haar beslissing tot goedkeuring of afwijzing van het tariefverslag.

§ 2. Ingeval van afwijzende beslissing:

- 1° geeft de commissie aan op welke punten het tariefverslag moet worden aangepast om goedgekeurd te worden;
- 2° hoort de commissie de netbeheerder op de door de commissie voorgestelde data

binnen tien kalenderdagen na de ontvangst van een verzoek daartoe dat uiterlijk vijf
0kalenderdagen na ontvangst van de afwijzende beslissing moet worden ingediend;
3° dient de netbeheerder binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van de beslissing
een aangepast tariefverslag in drie exemplaren en in een elektronisch bewerkbare
versie bij de commissie in. De aanpassingen aan het tariefverslag kunnen enkel
betrekking hebben op de punten waarop het door de commissie werd afgewezen.

Art 39.

Binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het aangepast tariefverslag, brengt de
commissie de netbeheerder op de hoogte van haar beslissing tot goedkeuring of afwijzing
van het aangepast tariefverslag.

In deze beslissing keurt de commissie definitief het saldo goed tussen het gerealiseerde
boekhoudkundig resultaat en de billijke marge, rekening houdend met de vastgelegde
afspraken over de bestemming van alle saldi, zoals bedoeld in artikel 24, § 2.

Saldi op elementen van het totaal inkomen die tijdens dit overleg beschouwd worden als
bestemd voor het totaal inkomen van de volgend regulatoire periode vormen een regulatoire
schuld of vordering voor de netbeheerder. Deze jaarlijkse saldi van elke regulatoire periode
vormen een vordering dan wel een schuld tegenover de afnemers in hun geheel en worden
overgeboekt naar de overlopende rekeningen op de balans van de netbeheerder.

Zij maken geen deel uit van het resultaat / eigen vermogen van de netbeheerder.

Dergelijke vordering / schuld kan via een correctie op de toekomstige tarieven worden
verrekend zonder dat het resterende saldo het karakter van een vordering / schuld zou
verliezen.

Art 40.

§ 1. Uiterlijk op 15 september van elk jaar van de lopende regulatoire periode dient de
netbeheerder zijn halfjaarlijks tariefverslag aan de hand van een terdege ingevuld
rapporteringsmodel over het eerste semester van het lopende exploitatiejaar in drie
exemplaren en in een elektronisch bewerkbare versie bij de commissie in.

Bij dit tariefverslag wordt de contactpersoon van de netbeheerder en het adres voor
papieren communicatie met de commissie evenals het e-mailadres voor digitale
communicatie vermeld.

§ 2. De commissie kan gedurende een periode van dertig kalenderdagen na ontvangst van het halfjaarlijks tariefverslag, desgevallend via elektronische post, bijkomende inlichtingen aan de netbeheerder vragen.

De netbeheerder verschaft de gevraagde inlichtingen aan de commissie binnen tien kalenderdagen van de aanvraag, tenzij die aanvraag in functie van de omstandigheden een andere termijn heeft bepaald.

Art 41.

Tenzij anders bepaald, gebeuren de mededelingen die de commissie aan de netbeheerders doet in uitvoering van bepalingen uit de huidige titel V, op het adres vermeld bij het indienen van het tariefverslag, of bij gebreke daaraan, per aangetekend schrijven tegen ontvangstbewijs, of per drager tegen ontvangstbewijs uiterlijk om 17 uur, bij de zetel van de rechtspersoon die als netbeheerder werd aangesteld.

De termijnen toepasselijk op de commissie zijn termijnen van orde. De termijnen toepasselijk op de netbeheerder zijn op straffe van geen rekening te moeten houden met de handeling die niet of na het verstrijken ervan wordt uitgevoerd.

Art 42.

Ter aanvulling van de tariefverslagen kan de commissie de toepassing van de tarieven door de netbeheerders en de andere marktpartijen eveneens controleren door middel van:

- 1° specifieke interimcontroles als gevolg van door gebruikers gesignaleerde opmerkingen en geformuleerde vragen met betrekking tot de concrete tarieftoepassing;
- 2° specifieke controles bij de netbeheerder ter plaatse, onder meer met het oog op het onderzoek van de redelijkheid van de elementen van het totaal inkomen en van eventuele kruissubsidiëring.

Art 43.

§ 1. De beslissingen in de huidige titel V, uitgezonderd de beslissing bedoeld in artikel 38, § 2, worden gepubliceerd op www.creg.be.

§ 2. Benadeelde partijen die gerechtigd zijn om bezwaar te maken tegen het door de commissie goedgekeurde tariefverslag kunnen, op straffe van verval, binnen maximaal twee maanden na de publicatie op de website van de commissie van de beslissing, een bezwaar maken met het oog op herziening. Een dergelijk bezwaar heeft geen schorsende werking.

Het bezwaar wordt ingesteld per aangetekend schrijven of door neerlegging tegen ontvangstbewijs op de zetel van de commissie. Het bevat een kopie van de beslissing alsmede de motieven die een herziening zouden rechtvaardigen.

De commissie neemt een beslissing over het bezwaar binnen een termijn van twee maanden na de indiening ervan.

VI. BOEKHOUDKUNDIGE VERPLICHTINGEN

Art 44.

De netbeheerder bepaalt zijn totaal inkomen in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel voor de jaarrekeningen van de vennootschappen.

Indien het totaal inkomen wordt berekend aan de hand van een groep van vennootschappen, worden de geconsolideerde financiële staten opgesteld in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel voor de geconsolideerde jaarrekening van vennootschappen.

Art 45.

In overeenstemming met de artikelen 8, § 2 en 22, van de Elektriciteitswet voert de netbeheerder een afzonderlijke boekhouding voor zijn netactiviteiten en voor zijn andere activiteiten, zoals hij zou doen indien deze activiteiten door verschillende bedrijven werden uitgevoerd. Deze interne boekhouding bevat per activiteit een balans en een resultatenrekening, die aansluit met de grootboekrekeningen.

De taken van de netbeheerder zoals gedefinieerd in artikel 2, 8° van de Elektriciteitswet, zijn de gereguleerde netactiviteiten.

De scheiding tussen de gereguleerde en de niet gereguleerde activiteiten maakt tevens het voorwerp uit van een transfer pricing policy die in overleg tussen de netbeheerder en de CREG vastgesteld wordt.

De netbeheerder voegt bij zijn tariefverslag een verslag van zijn commissaris waaruit blijkt dat de verplichting uit voorgaand lid werd nagekomen.

Art 46.

De netbeheerder voert zijn boekhouding op een wijze dat een rechtstreeks verband kan worden gelegd tussen de kosten en de opbrengsten per dienst en per klantengroep.

Art 47.

§ 1. Op verzoek van de commissie verschaft de netbeheerder toelichting over inzonderheid,

maar niet uitsluitend, volgende elementen:

- 1° zijn administratieve organisatie, de procedures van interne controle en de interne beheersingsmaatregelen;
- 2° de (toepassing van de) waarderingsregels, desgevallend tevens bij het opstellen van een geconsolideerde financiële staten;
- 3° de verantwoording van zijn ramingen;
- 4° de toegepaste *transfer pricing policy* met verbonden ondernemingen;
- 5° de grondslagen om in de interne boekhouding de afzonderlijke rekeningen voor zijn verschillende activiteiten vast te stellen;
- 6° de wijzigingen in de structuur en de parameters van de analytische boekhouding tijdens de regulatoire periode;
- 7° de consolidatiegrondslagen.

§ 2. Op gemotiveerde vraag van de commissie spant de netbeheerder zich in om van derden te verkrijgen gegevens ter hare beschikking te stellen.

VII. OVERGANGSBEPALINGEN

Art 48.

Deze voorlopige methoden zijn onmiddellijk van toepassing. Zij zijn dus van toepassing op de rechtstoestanden die na de inwerkingtreding van deze voorlopige methoden ontstaan of voortduren voor zover zij geen definitief vastgestelde rechten aantasten.

Art 49.

De volgende regulerende periode begint op 1 januari 2012.

VIII. DIVERSE BEPALINGEN

Art 50.

Deze voorlopige methoden treden in werking op de dag waarop ze worden gepubliceerd op www.creg.be. De commissie maakt ze tevens bekend in het Belgisch Staatsblad.

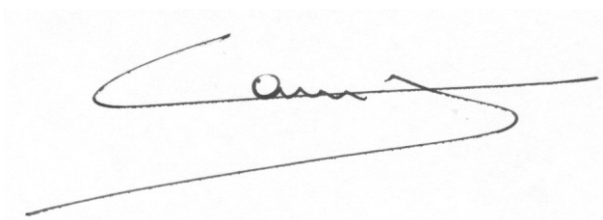
Art 51.

De commissie kan deze voorlopige methoden wijzigen of als definitief bekrachtigen na een voorafgaande openbare consultatie en overleg met de netbeheerders, of in functie van de commentaren die gedurende de openbare consultatie over de methoden werden geformuleerd.

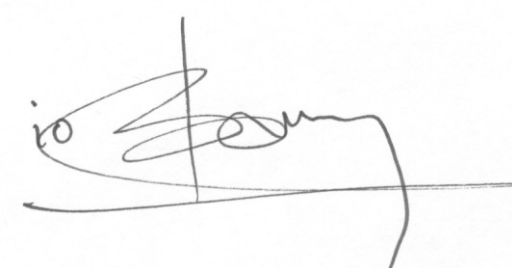
De commissie kan het rapporteringsmodel wijzigen of aanvullen wanneer de goede uitvoering van de wet of deze methoden het vereisen.

****

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas :

Guido Camps
Directeur

François Possemiers
Voorzitter van het Directiecomité

Door de CREG toegepaste criteria voor de evaluatie van het redelijk karakter van de elementen van het totaal inkomen van de beheerder van elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie

Om als redelijk beoordeeld te worden, moeten de elementen van het totaal inkomen, cumulatief:

- (i) nodig zijn voor de uitvoering van de geldende wettelijke en reglementaire verplichtingen die rusten op de netbeheerder
- (ii) de berekeningsregels, methodes, besluiten en beslissingen respecteren opgelegd door de wetgeving, de reglementering, de rechtspraak of de CREG en moeten de ingediende elementen en de overeenstemmende bedragen voldoende verantwoord worden;
- (iii) verantwoord zijn rekening houdende met het algemeen belang;
- (iv) niet door de netbeheerder vermeden kunnen worden.

De vier voornoemde elementen zijn de **basiscriteria**. Zij worden in vetjes weergegeven. Onder elk van de vier basiscriteria worden een aantal verduidelijkingen weergegeven. Beide types, zowel deze in **vetjes** aangeduid als de andere zijn evenwaardig.

1. De mate waarin deze elementen nodig zijn voor de uitvoering van de geldende wettelijke en reglementaire verplichtingen, die rusten op de netbeheerder

a) De elementen moeten gericht zijn op de bepalingen van de geldende federale en gewestelijke technische reglementen of de verdere uitwerking ervan door de bevoegde instanties. Wat de technische normen betreft aanvaardt de CREG enkel deze die in een Europees-internationale context voor transmissienetbeheerders gebruikt worden evenals deze die opgelegd zouden worden in vaste rechtspraak, waartegen geen

verweermogelijkheden meer gelden. Behoudens voorafgaande goedkeuring door de CREG, worden elementen die het gevolg zijn van het bewust nastreven van hogere dan de geldende technische normen, voor de zekerheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van het net in principe als onnodig beschouwd.

b) De elementen moeten gericht zijn op de correcte toepassing van de bepalingen van de Belgische elektriciteitswet, van de Decreten, Besluiten en Ordonnanties van de Gewesten, van bindende rechtspraak, van de kaderrichtsnoeren goedgekeurd door ACER en van de Europese regelgeving, met inbegrip van bindende netwerkcodes. In overeenstemming met artikel 11 van de Europese verordening 714/2009 van 13 juli 2009 moeten de kosten verbonden aan activiteiten van het Europees netwerk van transmissienetbeheerders (ondertussen ENTSO-E) redelijk en evenredig zijn.

c) Voor de elementen die gericht zijn op het realiseren van de door de federale en gewestelijke regelgeving opgelegde openbare dienstverplichtingen, dient rekening te worden gehouden met het feit dat behoudens voorafgaande goedkeuring door de CREG, elementen die het gevolg zijn van het bewust nastreven van hogere dan de opgelegde verplichtingen en/of onvoldoende verantwoorde kostenstijgingen in principe als onnodig/onredelijk worden beschouwd.

d) Elementen die louter het gevolg zijn van vrijwillige afspraken van de netbeheerder binnen verenigingen die al dan niet onderworpen zijn aan de Belgische wetgeving en waarover geen formeel voorafgaand akkoord van de CREG werd verkregen, worden voor de zekerheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van het net in principe als onnodig beschouwd.

e) Elementen die enkel trachten te anticiperen op een in de regel onzekere toekomstige wet- en regelgeving worden in principe als onnodig beschouwd.

2. De mate waarin de becijfering van deze elementen gebeurde met respect van door de wetgeving, de reglementering, de rechtspraak of de CREG opgelegde berekenings- en waarderingsregels, methodes, besluiten en beslissingen en de mate waarin elementen en de overeenstemmende bedragen onvoldoende verantwoord worden.

a) De reële kosten die moeten gedekt worden door de tarieven moeten a priori steunen op boekhoudkundige gegevens. De laatst definitief gekende en door de CREG goedgekeurde cijfers dienen te worden gebruikt om de kosten die aan de basis liggen van het voorliggend tariefvoorstel te justifiëren (o.a. volledig invullen van het rapporteringmodel). De netbeheerder dient een becijferde verantwoording te geven van de overgang tussen de laatst gekende definitieve cijfers en de cijfers zoals voorgesteld in het budget, waarbij volgende elementen duidelijk dienen te worden verantwoord :

- hoe werden de uitzonderlijke gebeurtenissen/elementen in het jaar n-x (vb. grote projecten,...) in het huidig tariefvoorstel verwerkt; Welke zijn de uitzonderlijke elementen over het jaar n (= budget);
- voor de recurrente kosten : de gebruikte methode, waarbij per kostenpost de eventueel gebruikte indexatieparameter(s) wordt aangegeven met weergave van de gebruikte bron en de gebruikte gegevens, met daarbij ook een detail van de gebruikte hypothesen voor indexatie (bvb.: evolutie van de het aantal Voltijdsequivalenten (VTE) voor extrapolatie van de personeelskosten);
- voor de kostenposten die niet afhankelijk zijn van indexatie(parameters) : de resultaten van gevoerde aanbestedingsprocedures, offertes van leveranciers, de details/basisgegevens van de budgetopmaak door de netbeheerder;
- de manier waarop rekening werd gehouden met kostenverminderingen (bvb diverse opbrengsten die in mindering worden gebracht van de kosten die gedekt moeten worden door de nettarieven met daarbij de link met de werkelijke gerealiseerde cijfers in het jaar n-x.

Het gebrek aan: verantwoording, onderscheid tussen uitzonderlijke elementen (vb. grote projecten) en recurrente kosten, voldoende onderverdeling/opsplitsing in de verschillende kosten, verantwoording bij de gebruikte hypothesen en indexeringsmethodes, zullen in principe aanleiding geven tot het verwerpen van kosten.

Stijgingen in specifieke kostenposten van meer dan 10%, die onvoldoende kunnen worden onderbouwd door o.a. offertes van leveranciers, verandering in volumes, etc, zullen in principe worden verworpen.

b) Elke afwijking in de kosten die het gevolg is van de toepassing van een niet door de CREG aanvaardde waarde van één van de volgende parameters zal in principe als onredelijk verworpen worden:

- (i) de voor de berekening van het rendementspercentage gehanteerde wegingsfactor $B\grave{e}ta$;
- (ii) de voor de berekening van het rendementspercentage gehanteerde waarde van de risicovrije rente;
- (iii) de berekening van de factor S als de verhouding tussen het eigen vermogen en de RAB;
- (iv) de waarde van de risicopremie R_p ;

c) Elke afwijking in de kosten die het gevolg is van de foutieve toepassing van de berekening en de evolutie van het gereguleerd actief en van het rendementspercentage in de loop van de regulatoire periode zal in principe als onredelijk verworpen worden.

d) Elke niet verantwoorde afwijking in de kosten als gevolg van door de CREG niet aanvaardde ramingen en gegevens over volumes en volumemix, zal in principe als onredelijk verworpen worden.

e) Alle niet afdoend verantwoordde bedragen zullen in principe als onredelijk verworpen worden.

f) Elementen die het gevolg zijn van een niet correcte toepassing van de vastgelegde *transfer pricing policy* zullen als onredelijk verworpen worden.

g) Elementen die het gevolg zijn van het niet correct toepassen van bindende rechtspraak zullen als onredelijk verworpen worden.

3. De mate waarin deze elementen als in het algemeen belang kunnen verantwoord worden

a) Elk element waarvoor de CREG op voldoende wijze kan aantonen dat het niet het voorwerp heeft uitgemaakt van voldoende kostenbeheersing zal in principe als onredelijk worden verworpen (bijvoorbeeld, de in acht genomen rentevoet moet in lijn zijn met de meest gunstige rentevoeten geldend op de markt, de procedures van aankoop, inning van onbetaalde rekeningen, ... moeten doelmatig zijn).

Binnen de beoordeling van de inspanning tot kostenbeheersing beschouwt de CREG o.a. de in het verleden door de netbeheerder gerealiseerde kostenbesparingen als verworven.

b) De elementen die weliswaar eigen zijn aan de bedrijfsvoering van de netbeheerder, doch omwille van een wettelijk monopolie niet op een overtuigende manier als integraal noodzakelijk voor de netgebruikers kunnen geduid worden, zullen in principe integraal als onredelijk beschouwd worden.

c) De elementen van het inkomen die het gevolg zijn van een door de CREG en de revisoren in 2000 vastgestelde onvoldoende medewerking door de oprichters van de netbeheerder bij de waardering van het transmissienet door de 3 revisorenkantoren (bvb de noodzakelijke provisies voor sanering van terreinen), zullen in principe als onredelijk beschouwd worden, ook als het reële karakter ervan zou vaststaan: de saneringslast van dergelijke verborgen gebreken ligt immers bij de historische eigenaars. De netbeheerder moet aantonen dat hij permanent deze kosten recupereert van vroegere eigenaars of alle middelen uitput om deze te recupereren.

d) Elk element dat samenhangt met door de netbeheerder tegen de Belgische Staat, de CREG of een andere overheid ingestelde beroepsprocedures, zal in principe als onredelijk beschouwd worden, tenware de netbeheerder in het gelijk wordt gesteld.

e) Alle andere elementen waarvan de CREG voldoende kan aantonen dat zij uitsluitend gericht zijn op het ten nadele van de netgebruikers vergroten van de aandeelhouderswaarde zullen in principe als onredelijk uit de tariefbasis verworpen worden.

f) De kosten die het gevolg zijn van door een bevoegde overheid opgelegde sancties zullen in principe als onredelijk verworpen worden.

g) De kosten verbonden aan investeringsprojecten die onvoldoende verantwoord kunnen worden of waarvan aan de realisatie geen goedkeuring door een bevoegde overheid voorafging, zullen in principe als voor de zekerheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van het net, onnodig beschouwd worden.

h) de elementen van het inkomen die samenhangen met investeringen die niet op een economisch verantwoorde en efficiënte wijze zijn uitgevoerd, zullen als onredelijk verworpen worden.

4. De mate waarin deze elementen door de netbeheerder niet kunnen vermeden worden.

a) De afwijkingen in de kosten die het gevolg zijn van het niet of laattijdig toepassen van de wettelijke voorgeschreven en beschikbare procedures, worden in principe als onredelijk verworpen.

b) Kosten die het gevolg zijn van een niet-tijdig ingrijpen van de netbeheerder of van een kennelijk laattijdige aanvang van de uitvoering worden in principe als onredelijk verworpen.

c) De afwijking als gevolg van het niet toepassen van kosteffectieve aankoopprocedures wordt in principe als onredelijk verworpen.

d) Elementen die het gevolg zijn van het niet correct toepassen van het zogenaamde '*at arms length*'-principe (marktconformiteit – voor zover er een concurrentiële markt bestaat – in het kader van transacties tussen verbonden ondernemingen worden in principe verworpen.

e) Kosten die het gevolg zijn van een kennelijk foutieve uitvoering, of gepaard gingen met een verspilling van middelen worden in principe als onredelijk verworpen.

f) De elementen van het totaal inkomen die werden verworpen / onderwerp uitmaken van een verklaring met voorbehoud na afloop van de controle van de jaarrekening door de commissaris van de netbeheerder zullen, in principe, worden verworpen.

g) De CREG zal in principe die kosten als onredelijk verwerpen waarvan zij kan aantonen dat ze in of vanaf een bepaald exploitatiejaar niet meer of slechts in mindere mate zouden voorkomen.

h) Specifiek voor de vergoedingen van de voorzitter en de leden van het Directiecomité van de netbeheerder en voor de aan de leden van de officiële organen (bv. raad van bestuur) toegekende vergoedingen, zullen in principe de kosten verworpen worden die niet aantoonbaar gebaseerd zijn op een door deskundigen terzake gebaseerde methode, die de redelijkheidstoets ten overstaan van gelijkaardige ondernemingen kan doorstaan. Datzelfde geldt voor alle overige niet-gebaremiseerde bezoldigingselementen. In dit verband wordt de aandacht gevestigd op het in onderhavig document opgenomen criterium over de verantwoordingsplicht, in het bijzonder in de gevallen waarin de CREG specifieke vragen ter zake stelt.

i) De CREG verwerpt verder in principe alle effecten op de tarieven voor zover deze het gevolg zijn van kennelijk onredelijk handelen, in die zin dat geen ander in redelijkheid oordelend persoon in dezelfde omstandigheden dezelfde handeling zou hebben gesteld.

j) De commissie zal de elementen van het totaal inkomen als onredelijk verwerpen die afwijken van het verbeterplan dat zij heeft vastgelegd voor de vastgestelde noodzakelijke productiviteits- en efficiëntieverbetering bedoeld in artikel 23 van het Ontwerp van besluit van 15 september 2011, met inbegrip van enerzijds de haalbare productiviteitsverbetering voor de globale sector van het netbeheer ("*frontier shift*") en anderzijds met de objectieve efficiëntieachterstand ("*incumbent inefficiency*") van de individuele netbeheerder.
